[2018] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1192

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ

ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨੋਇਡਾ

ਬਨਾਮ

ਐਮ/ਐਸ. ਸੰਜੀਵਨੀ ਨਾਨ-ਫੈਰਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 18300-18305 ਆਫ 2017)

10 ਦਸੰਬਰ, 2018

[ਏ. ਕੇ. ਸੀਕਰੀ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 - ਧਾਰਾ 14 - ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਸਤੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਸਕ੍ਰੈਪ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਯਾਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਨਵੌਇਸ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐਂਟਰੀ ਬਿੱਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ - ਘੋਸ਼ਿਤ ਮੁੱਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ - ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਐਲਾਨੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ - ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਧੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ: ਐਕਟ ਦੇ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਿਲਾਂ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਕਿਉਂਕਿ, ਬਿਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਡਰ-ਇਨ-ਮੂਲ, ਗਲਤ ਸੀ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਸਹੀ ਸਨ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

1. ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਅਤੇ 14(1- ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕੀਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14(1) ਇੱਕ ਡੀਮਿੰਗ ਉਪਬੰਧ ਹੈ

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨੋਇਡਾ,ਬਨਾਮ
ਮੈਸਰਜ ਸੰਜੀਵਨੀ ਨਾਨ-ਫੈਰਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦੇ 'ਮਾਨਿਆ ਗਿਆ ਮੁੱਲ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਪਾਲਣਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਹੋਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਸਟਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3(1) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 4(1) ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਵਾਦ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉੱਚ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਯਾਤ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀਮਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 10][1200- ਬੀ-ਐਫ]

2. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 12][1202- ਈ-ਜੀ]

3. ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਨ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਆਰਡਰ-ਇਨ-ਮੂਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 13][1202- ਜੀ-ਐੱਚ; 1203- ਏ-ਬੀ]

ਆਈਸ਼ਰ ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਹਰਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ (2001) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 315: [2000] 4 ਸਮਰਥਰਨ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 597; ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਲਕੱਤਾ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ (2007) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 373: [2007] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 95 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਚੌਧਰੀ ਸ਼ਿਪ ਬ੍ਰੇਕਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ (2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 576: [2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 854; ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਬਨਾਮ ਅਗਰਵਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ (2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 186: [2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1128; ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ (2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 535 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2000] 4 ਸਮਰਥਨ ਐਸਸੀਆਰ 597 ਪੈਰਾ 8 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2007] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 95 ਪੈਰਾ 9 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2010] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 854 ਪੈਰਾ 9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
[2011] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1128 ਪੈਰਾ 9 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
(2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 535 ਨੇ ਪੈਰਾ 14 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2017 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1830 – 18305.

ਕਸਟਮਜ਼, ਐਕਸਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੇ 17.01.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ ਸੀ/70332/2016, ਸੀ/70479-70482/2016 ਅਤੇ ਸੀ/70971/2016 ਵਿੱਚ।

ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਰੁਪੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਨੁਰਾਗ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ਬੀ. ਸੁਨੀਤਾ ਰਾਓ ਅਤੇ ਬੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ।

ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਏ. ਡੇਵ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ. ਚਿਰਾਗ ਐਮ. ਸ਼ਰਾਫ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨੇਹਾ ਸਾਂਗਵਾਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਹਿਮਾ ਸੀ. ਸ਼ਰਾਫ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਵਕੀਲ ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਏ. ਕੇ. ਸਿੱਕਰੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

1. ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਸਕ੍ਰੈਪ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ/ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 27 ਅਗਸਤ, 2013 ਤੋਂ 29 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਕਤ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਸਕ੍ਰੈਪ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨਵੌਇਸ ਅਤੇ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਦੇ ਨਾਲ 843 ਬਿੱਲ ਆਫ਼

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨੋਇਡਾ,ਬਨਾਮ
ਮੈਸਰਜ ਸੰਜੀਵਨੀ ਨਾਨ-ਫੈਰਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ।

ਐਂਟਰੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘੋਸ਼ਿਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਜਿਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਘੱਟ ਪਾਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਕਸਟਮਜ਼ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਨੋਇਡਾ ਨੇ 25 ਮਾਰਚ, 2015 ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਲਣ ਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲ, ਅਰਥਾਤ, ਸਕ੍ਰੈਪ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਗ੍ਰੇਡ - ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਰ ਧਾਤਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

3. ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 25 ਮਾਰਚ, 2015 ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ), ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਸਟਮ, ਨੋਇਡਾ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਕਸਟਮ, ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਅਪੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ। 17 ਜਨਵਰੀ, 2017 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

4. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ ਉਹ ਕਾਰਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੈਰਾ ਨੂੰ ਪੈਰਾ 8 ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ।

“7. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨਯੋਗ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਧੇ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ 25/03/2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਮਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀਮਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

8. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਰਡਰ-ਇਨ-ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

5. ਮਾਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਟੀਕ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹਨ:

(ਏ) ਕਿ ਉਸਨੇ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

(ਬੀ) ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੀਮਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਕੀਮਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਸਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

6. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਅਥਾਰਟੀ/ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜ਼ੋਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ/ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

7. ਇਹ ਦਲੀਲ ਆਕਰਸ਼ਕ ਜਾਪ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ (ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸਨੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਭਾਵ, ਧਾਰਾ 14, ਜਿਸਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8. ਆਈਸ਼ਰ ਟਰੈਕਟਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ, ਹਰਿਆਣਾ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਮੁੰਬਈ1 ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ:

"6. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਮਾਨ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਾਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 14(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁੱਲ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਉਹ ਕੀਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮਾਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਿਲੀਵਰੀ ਲਈ ਵੇਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ। "ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਅਸਾਧਾਰਨ" ਜਾਂ "ਵਿਸ਼ੇਸ਼" ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

[1](2001) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 315

ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਾਕੰਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ "ਆਮ" ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਜਿੱਥੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ..."। ਧਾਰਾ 14(1) ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਧਾਰਾ 14(1-ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

xxx xxx xxx

9. ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਧਾਰਾ 14(1) ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਕਸਟਮ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ।

xxx xxx xxx

12. ਨਿਯਮ 4(1) ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਸਟਮ ਡਿਊਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਕੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੀਮਤ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਨਿਯਮ 4(1) ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ "ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ" ਨੂੰ "ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗਤਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

xxx xxx xxx

13. ਉਹ ਨਿਯਮ 4 ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਮਰਥਤ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਢੰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧੀਨ ਵਸਤੂਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਯਮ 5 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ; ਨਿਯਮ 6 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਉੱਥੇ ਮੁੱਲ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਿਯਮ 7- ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨੋਇਡਾ,ਬਨਾਮ
ਮੈਸਰਜ ਸੰਜੀਵਨੀ ਨਾਨ-ਫੈਰਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ। [ਏ..ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.]

ਨਿਯਮ 8 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਾਜਬ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਡੇਟਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ"। ਜੇਕਰ ਨਿਯਮ 4 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਵਾਕੰਸ਼ "ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ" ਖਾਸ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਜੋ ਹੋਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਡੇਟਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ
ਬੇਲੋੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।

xxx xxx xxx

22. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਡੀਆ ਸੇਲਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। [1993 ਸਪੁਰਦਗੀ (4) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ.57] ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖਾਸ ਆਯਾਤ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਇਆ। ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯਮ 4(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੂਚੀ ਦੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮ 4(2) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ, ਸਗੋਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੂਚੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਕੀਮਤ ਸੂਚੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗਲਤ ਸੀ ਅਤੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇੱਕ ਛੋਟ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਉਪਾਅ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਹਾਰਾ ਇੱਕ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਟਾਕ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਸਮੇਤ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੀਮਤ ਸੂਚੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਹਵਾਲਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਛੋਟਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇੱਕ ਛੋਟ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਮਤ ਸੂਚੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ 30% ਤੱਕ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਕਾਰਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 5 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਾਣੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 4(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਕਲਕੱਤਾ ਬਨਾਮ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ[2], ਚੌਧਰੀ ਸ਼ਿਪ ਬ੍ਰੋਕਰ ਬਨਾਮ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ [3] ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਬਨਾਮ ਅਗਰਵਾਲ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ [4]।

10. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14(1) ਅਤੇ 14(1- ਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਡਿਊਟੀ ਲਈ ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਕੀਮਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14(1) ਇੱਕ ਡੀਮਿੰਗ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦੇ 'ਡੀਮਡ ਵੈਲਯੂ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ/ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਮਾਨ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਸਟਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 3(1) ਅਤੇ ਨਿਯਮ 4(1) ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਸਤੂਆਂ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਵਾਦ ਨਿਯਮ 4(2) ਵਿੱਚ ਉਭਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਗਿਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਉੱਚ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਯਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਖਰੀਦਦਾਰ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕੀਮਤ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕਾਰਨ ਦੇਣਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ।

11. ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਆ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਮੁੱਲ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14(1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮੰਨੇ ਗਏ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

"10. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮੁੱਲ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਲ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸੰਕਲਪਿਕ ਅਰਥ ਹੈ। ਧਾਰਾ 2(41) ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਮੁੱਲ" ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਰਥ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ, 1962 ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਭੰਡਾਰ ਹੈ।

[2](2007) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 373

[3](2010) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 576

[4](2012) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 186

ਕੇਂਦਰੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਟੈਕਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨੋਇਡਾ,ਬਨਾਮ
ਮੈਸਰਜ ਸੰਜੀਵਨੀ ਨਾਨ-ਫੈਰਸ ਟ੍ਰੇਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ। [ਏ..ਕੇ. ਸੀਕਰੀ, ਜੇ.]

ਕਸਟਮਜ਼ ਵੈਲਯੂਏਸ਼ਨ ਨਿਯਮ, 1988 ਸਿਰਫ਼ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਯਾਤ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਆਯਾਤਕ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਲ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ ਅੰਡਰਇਨਵੌਇਸਿੰਗ ਦਾ ਹੈ। ਅੰਡਰਇਨਵੌਇਸਿੰਗ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(41) ਦੇ ਤਹਿਤ, "ਮੁੱਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਧਾਰਾ 14(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ। ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਐਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਲ ਉੱਪਰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁੱਲ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ।

xxx xxx xxx

12. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਲਈ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਦੇਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਉੱਚ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਯਾਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਧਾਰਾ 14(1- ਏ) ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨਵੌਇਸ ਮੁੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਆਯਾਤਕ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨਵੌਇਸ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘੱਟ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਘੱਟ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਆਯਾਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਆਯਾਤਕ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਭਾਗ ਘੱਟ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਮੱਗਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਸਬੂਤ ਵੀ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਘੱਟ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਆਯਾਤ ਬਾਰੇ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਘੱਟ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਵਿਭਾਗ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਐਲਾਨ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਨਿਯਮ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਏ.ਓ.ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਭਾਵੀ ਮੁੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਭਾਗ ਉੱਚ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਯਾਤਕ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ ਇਨਵੌਇਸ ਵੈਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅੰਡਰ ਇਨਵੌਇਸਿੰਗ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਾਨ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਧਾਰਾ 14(1) "ਮੰਨਿਆ ਮੁੱਲ" ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ ਗਲਤ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਨਵੌਇਸ ਕੀਮਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਯਾਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਕਸਟਮ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ - ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਕਲਪਿਕ ਅੰਤਰ - ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।"

12. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ)।

13. ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਏ. ਡੇਵ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਨਿਯਮ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣਯੋਗ ਮੁੱਲ ਉਸ ਕੀਮਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਠੋਸ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ

ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਮੁੱਲ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਆਰਡਰ-ਇਨ-ਓਰੀਜਨਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸੀ।

14. ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਭੂ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ 5 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਲੰਡਨ ਮੈਟਲ ਐਕਸਚੇਂਜ (ਛੋਟੇ ਲਈ, 'ਐਲਐਮਈ') ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਕਿ ਆਯਾਤ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਐਲਐਮਈ ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਾਤਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੱਤਲ ਦਾ ਸਕ੍ਰੈਪ ਅਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦਾ ਸਕ੍ਰੈਪ, ਦੀ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਨੇ ਉਕਤ ਦੋ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 90,248/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 1,94,035 ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਾਧੂ ਡਿਊਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਅਸੈਸੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਮਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

“ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਆਯਾਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਐਲਐਮਈ ਬੁਲੇਟਿਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕਿ ਉਸ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।”

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

---

[5](2010) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 535

"....ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਕਾਲੀ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਐਲਐਮਈ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਲੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਸੈਸਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਬਣਾਈ ਗਈ ਵਾਧੂ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

15. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਖਾਰਜ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ